



Erkki Johannes Harju 15.6.1917–27.1.2005

Ukkini, maanmittausneuvos Erkki (Erik) Johannes Harju kuoli 87 vuoden ikäisenä 27.1.2005 kotonaan Rovaniemellä, rauhallisesti nukkuen.

Erkki Harju syntyi 15.6.1917 Helsingissä, esikoisena faktori Johan Severi Harjun ja Sally Alice Harjun (o.s. Ekqvist) perheeseen. Perhe muutti vuonna 1924 Savonlinnaan, missä pojat, Erkki ja kaksi nuorempaa veljeä, aloittivat koulun. Perheen kotikieli oli ruotsi, mutta Savonlinnassa oli tarjolla vain suomenkielinen koulu. Ukki ja hänen veljensä ovat muistelleet, miten heitä aina pyydettiin hauskuuttamaan kavereitaan ruotsia puhumalla. Vuonna 1931 perhe muutti isän työn perässä takaisin Helsinkiin ja sieltä jo seuraavana vuonna Vaasaan, missä perheen isä työskenteli Vaasa-lehden kirjapainossa eläkkeelle siirtymiseensä asti. Viimeisenä Savonlinnan vuonna perheeseen oli syntynyt vielä kuopustytty.

Erkki kirjoitti ylioppilaaksi Vaasan lyseosta vuonna 1936. Hän haki vapaaehtoisena suorittamaan asevelvollisuuttaan, mutta koska hänelle määrättiin lykkäystä, aloitti hän saman vuoden syksyllä opinnot Helsingissä, Teknillisen korkeakoulun Maanmittausosastolla, Maanjakotekniikan opintosuunnalla. Koko ”Polyteekissä” aloitti tuona syksynä noin 60 opiskelijaa, joista mittareita oli 10. Erkki oli alusta lähtien aktiivinen Maanmittariklubin toiminnassa ja toimi klubimestarina lukuvuonna 1938–39, sekä myöhemmin, haavoituttuaan jatkosodassa ja palattuun suorittamaan opintonsa loppuun, puheenjohtajana 1943. Hän harrasti myös mieskuorolaulua Polyteknikkojen Kuorossa ja oli innokas urheilija osallistuen Maanmittariklubin riveissä moniin osastojen välisiin urheilukilpailuihin, mm. hiihdossa, yleisurheilussa, uinnissa, suunnistuksessa ja ammunassa.

Talvisodan aikana Erkki Harju suoritti asevelvollisuutensa. Tammikuun alussa 1940 hän aloitti alokkaana huoltokoulutuskuskuksessa Lahdessa, Hennalan kasarmilla, mistä siirtyi kahden viikon kuluttua aliupseerikouluun Vääksyyn. Vääksyssä tupakavereina olivat mm. Ensio Siilasvuoto (myöhemmin kenraali) ja Olli Bergman

(myöhemmin suurlähettiläs). Aliupseerikoulu kesti maaliskuun loppuun, minkä jälkeen Erkki suoritti RUK:n kurssin numero 48, aselajina jalkaväki. Väliurahan ajan hän työskenteli Topografikunnassa: talven laskentatehtävissä, siirtyen keväällä Pohjois-Karjalaan ja Kainuuseen rakentamaan ja mittaamaan puunlatvamerkkejä. Heinäkuussa 1941 hän sai määräyksen siirtyä Joensuuhun, jonne perustettiin päämajan topografipataljoona. Erkki Harju määrättiin sen geodeetikomppaniaan. Hän haavoittui sodassa kahdesti, ensimmäisen kerran 9.8.1941 Vieljärvellä venäläisestä hävittäjäkoneesta ammutusta konekivääriluodista oikeaan käsivarteeseen. Marraskuussa 1941 hän oli toipunut ja sai määräyksen siirtyä Sortavalan ilmansuojelupiiriin tehtävään Suojärven radan vartiointi Jänisjärveltä Suvilahteen ja edelleen Veskelykseen. Huhtikuussa 1942 hänet määrättiin jälleen geodeetikomppaniaan, Petroskoihin, ja hän rakensi ja mittasi puunlatvamerkkejä Aunuksessa. Marsalkka Mannerheimin 75-syntymäpäivänä 4.6.1942 hän astui polkumiinaan lähellä Ostretsinan kylää ja menetti vasemman jalkansa polven alapuolelta. Sotilasarvoltaan Erkki Harju oli yliluutnantti, ja hänelle on myönnetty kunniamerkit VR 3 sa, VR 4 sekä SVR R 1.

Erkki Harju valmistui diplomi-insinööriksi TKK:n Maanmittausosastolta vuonna 1943. Tämän jälkeen hän työskenteli 2 vuotta maanmittausauskultantina Kauhajoella ja perusti perheen. Tapaninpäivänä 1944 Erkki avioitui sairaanhoitaja Else Margareta Smedbergin kanssa: he ehtivät siis viettää timanttihääpäiväänsä reilu kuukausi ennen Erkin kuolemaa.

Syksystä 1945 kevääseen 1954 Erkki Harju työskenteli siirtoväen ja rintamamiesten asutustehtävissä. Ensin 153. maanlunastuslautakunnan jäsenenä Pihtiputaalla, sitten 166. maanlunastuslautakunnan puheenjohtajana Virroilla ja Alavudella, mistä häntä ruotsinkielentaitoisena pyydettiin kaikista Vaasan läänin 36 ruotsin- ja kaksikielisistä kunnista vastaavan 157. maanlunastuslautakunnan puheenjohtajaksi Uuteenkaarlepyyhyn. Erkki ja Else Harjun esikoistyttö oli syntynyt Vaasassa, toinen tytär Pihtiputaalla, ja pojat Virroilla ja Alavudella. Vuodesta 1953 kevääseen -54 Erkki työskenteli vielä maanhankintalain toimeenpanon tarkastajana maatalousministeriön asutusasiainosaston Länsi-Suomen

tarkastustoimistossa. Vielä vuosina 1955–65, työskennellessään maanmittausinsinöörinä Rovaniemellä, Erkki Harju osallistui maanhankintalain toimeenpanoon Vaasan tarkastusoikeuden varajäsenenä Lapin läänissä.

Kesällä 1950 Erkki Harju nimettiin vakinaiseen maanmittausinsinöörin virkaan Oulun läänin, ja vapauduttuaan ”ulosottomiehen” tehtävistä maanhankintalain parissa, hän siirtyi kesäkuussa 1954 töihin Rovaniemelle, jonne perhe muutti perässä 1956. Erkki Harju työskenteli maanmittausinsinöörinä Lapin läänissä vuoteen 1969 asti. Oulun läänin maanmittauskonttorin apulaislääninmaanmittausinsinööriksi hänet nimitettiin 1969 ja Lapin läänin maanmittauskonttorin lääninmaanmittausinsinööriksi 1970, jossa virassa hän toimi eläkkeelle siirtymiseensä asti 1982.

Uran alkutaipaleen on täytynyt olla vaivalloista ja vaativaa. Asutustehtäviä hoitaessaan maanmittarikunta yleisemminkin on joutunut osoittamaan kykynsä ja taitonsa tilanteissa, joissa ihmiset ja heidän etunsa ovat varmasti joutuneet joskus kipeästiin vastakkain. Kun ukki aloitti maanlunastustehtävissä Pihtiputaalla, olivat linja-autoyhteydet sinne poikki. Hän matkusti junalla Pyhäsalmele, ja jatkoi sieltä – saateessa, polkupyörällä reppu selässä ja kirjoituskone tavaratelineellä huonokuntoista tietä Suomenselän yli. Vaimo ja parin kuukauden ikäinen tytär sekä perheen tavarat haettiin muutaman viikon kuluttua erään talollisen puukaasulla käyväällä kuorma-autolla Kauhajoelta. Matka kesti päivän suuntaansa, ja kyyti maksoi ukin koko ensimmäisen kuukauden palkan. Pihtiputaalla ei ollut sähköä, ja töitä tehtiin kaasulamppujen valossa. Katselmus- ja kokousmatkoja taitettiin aluksi polkupyörällä, jalan ja hiihtäen, ja päivät venyivät pitkiksi. Ukki ei ole näitä vaikeuksia koskaan korostanut, mutta mummi on kertonut miten alkuaikojen jalkaproteesi hiersi pitkillä päivämarsseilla jalantynngän verille, eikä eväitäkään aina ollut säännöstelyaikana mistä tehdä tarpeeksi.

Virkauransa ohessa Erkki Harjun asiantuntemusta käytettiin useissa luottamustoimissa. Hän oli mm. Maanmittausinsinöörien Liiton hallituksen jäsen 1958–69, Lapin Insinööri- ja Arkkitehtiyhdistyksen puheenjohtaja 1968–69 sekä hallituksen jäsen

1979–81, Rovaniemen Teknillisen Koulun neuvottelukunnan jäsen 1966–81, josta puheenjohtajana 1978–81, Rovaniemen kaupungin lunastustoimikunnan jäsen 1960–79 ja Lapin läänin maatilatalouden neuvottelukunnan jäsen 1972–82. Saamelaiskomitean asiantuntijajäsenenä hän toimi vuodesta 1971. Ammattikuntaansa sivuavassa yhdistystoiminnassa hän oli aktiivisesti mukana ja alan julkaisuissa oli usein hänen kirjoituksiaan. Erkki Harju osallistui Pohjoismaisiin Maanmittarikongresseihin, mm. 1960 Kööpenhaminassa, ja oli myös käynnistämässä yhteistoimintaa Norrbottenin läänin ruotsalalaisten kollegojen kanssa. Kanssakäyminen oli vilkasta ja jatkuvaa 1960- ja 70-luvuilla laajeten muihinkin Pohjoismaihin.

Muistan jo varhaislapsuudestani ukin musiikin, erityisesti klassisen musiikin, ja luonnossa liikkumisen: marjastuksen ja kalastuksen, ystävänä. Kuusivuotiaana pääsin ensi kertaa isän ja ukin mukaan Saittajärven eräkämpälle, jonne piti kävellä lähimmältä metsätieltä useita kilometrejä sekä soutaa järven yli: ja voit sitä ylpeyttä, kun ukki kehui reippaaksi. Mieskuorolaulua ukki harrasti Lapin Lauluveikoissa vanhoille päivilleen saakka, ja yksi lapsuudesta mieleeni jääneistä mukavista traditioista oli osallistuminen Lauluveikkojen Vappumatineaan Rovaniemen Pohjanhoviissa. Sukututkimus, ja historia ylipäätään, olivat niin ikään ukin sydäntä lähellä. Luonto- ja historiaharrastukset hän yhdisti eläkepäivinänsä mm. paneutumalla Lapin kuntien rajahistoriaan, ja kulki kairoissa etsimässä ja valokuvaamassa vanhoja rajakiviä. Hän oli tunnettu ilmiömäisestä muististaan, josta löytyivät niin Suomen historian vuosiluvut kuin Ounasjoen sivuhaarat ja Vänrikki Stoolin värssytkin. Suku- ja muita historian tutkimuksiaan sekä kokemuksiaan ja muistojaan ukki kirjoitti, ja viimeisinä vuosina saneli muistiin, jättäen näin arvokkaan perinnön jälkeensä tuleville.

Erkki Harjulla on tällä hetkellä 15 jälkeläistä: 4 lasta, 10 lastenlasta ja 1 lapsenlapsenlapsi.

Muistokirjoituksen on laatinut maanmittari Kaisa Harju, Erkki Harjun pojan tytär. Asiatietoa on haettu maanmittari Kalevi Nokkosen Lapin Kansaan ja Helsingin Sanomiin laatimasta muistokirjoituksesta, MIL:n satavuotismatrikelista sekä aikaisemmin talteen kirja- tuista ukin muisteluista.